

Bölcs tanácsok a családoknak

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Példabeszédek 5:3-14; 13:22; 14:26; 17:22; 23:13; 31:10-31; Máté 19:5; 1Korinthus 7:3-4

„Bízzál az ÚRban teljes szívből, és ne a magad eszére támaszkodj! Minden utadon gondold rá, és Ő egyengetni fogja ösvényeidet” (Péld 3:5-6, RÚF).

Természetesen mindannyiunk élete egy édesanyával és egy édesapával kezdődött, attól függetlenül, hogy milyen viszonyban álltunk velük a születésünk után, ha egyáltalán volt velük kapcsolatunk. Némelyeknek vannak testvérei és egyéb rokonai, de saját családot nem alapítottak.

A példabeszédek könyve iránymutatást, verseket, kérdéseket és bölcsességeket tartogat minden helyzetre, életszakaszra. Közvetlenül szól a családi kapcsolatokról, és bölcs mondásokat találunk benne az otthonra vonatkozóan. *A példabeszédek könyve* tulajdonképpen egy családi dokumentum, amiben a szülők továbbadják a gyerekeknek az istenfélő élet kulcsait. Mint amikor a szülők talán levélben leírják tanácsaikat a főiskolára készülő fiuknak vagy lányuknak, aki attól kezdve önállóan fog élni, vagy annak, aki az otthontól távol vállal munkát, úgy ezt a könyvet is egy apa címzi a fiának: „Hallgasd, fiam, a te atyádnak erkölcsi tanítását, és a te anyádnak oktatását el ne hagyd” (Péld 1:8). *Mózes ötödik könyve* arra szólítja a szülőket, hogy a meggyőződésüket adják tovább a következő generációnak. Pontosan ezt teszi *A példabeszédek könyve*. Az apa tanácsaiban a mennyei Atya hangját halljuk, aki tanulásra hív bennünket.

A MEGFELELŐ NŐT SZERETNI

Soroljuk fel Péld 5:3-14 leírása alapján, hogy milyen bajok, következmények származnak a házasság előtti vagy azon kívüli nemi életből!

Az istenfélő ember, ha még nem házas, a házasságig vár a legbensőségebb érzéseivel, az intimitással, illetve ha házas, abban éli meg mindazt. *A példabeszédek könyve* kifejezetten a férfiakat szólítja meg, de ugyanaz vonatkozik a nőkre is, amint az *Énekek éneke* (vö. Én 4:12-15) is kifejezi. A tiltott szerelem erőteljes vonzását kell mérlegre tenni ennek a bűnnek a rettenetes következményeivel szemben. Az alkalmi szexuális kapcsolatból hiányzik az elköteleződés, ezért nem üti meg a valódi intimitás mércéjét, az anyagi, testi és érzelmi erők elpazarolását jelenti. A legfontosabb pedig az, hogy számot kell adnunk Istennek az életünk során meghozott döntésekről.

A házassággal kizárólagos előjogként jár a szexuális intimitás mint az Isten-től kapott egyik legnagyobb ajándék (Mt 19:5; 1Kor 7:3-4; Zsid 13:4). *A példabeszédek könyve* az öntözés képét, a víz bőségét használja annak az élvezetnek és megelégedettségnek kedves jelképeként, amit a házaspároknak együtt kell szerelmükben megtalálniuk. Ez áll szemben a hütlenség következményével, amit a pusztaság szimbolizál. Az „*ifjúságod felesége*” (Péld 5:18) kifejezés arra utal, hogy a pár elkötelezettsége megmarad még akkor is, amikor idősebbek lesznek. A férjet továbbra is magával ragadja a felesége bája (gyönyörködik benne [Péld 5:19]).

A bűnbeesés utáni állapotban a nemi ösztönök elcsábíthatják az embert a szexualitásra vonatkozó isteni tervtől. Isten viszont az értelem és a választás erejét is megadta az emberiségnek. Az ilyen kísértések mindent elsöprővé válhatnak, ha az ember nem áll folyamatosan ellen. Aki szilárdan elkötelezi magát az Isten terve szerinti házasságot mellett, elejét veheti annak, hogy tiltott kapcsolatba bonyolódjon. Nemcsak tisztességes dolog azt választani, hogy egész életünkben hűségesen ragaszkodunk a nemi élet isteni mintájához, hanem annak már önmagában is bőséges jutalma van.

Mit tanácsolnánk annak, akiről tudjuk, hogy olyan szexuális kísértések támadják, amelyek tönkretesznek a házasságát?

FELHÍVÁS AZ APÁKNAK

Figyeljük meg, hogy a gyerekek életében mennyire messze ható következményei lehetnek az apák jellemtulajdonságainak, amelyeket *A példabeszédek könyve* megemlíti!

Péld 13:22; 27:23-24 _____

Péld 14:26 _____

Péld 15:1, 18; 16:32 _____

Péld 15:27 _____

Péld 29:17 _____

Az édesapa jelleme közvetlenül hat a gyerekeire és arra, hogy milyen örökséget hagy rájuk. A gyerekek támogatást, szeretetet, útmutatást és min-tát várnak az apjuktól. *A példabeszédek könyve* dicséri azokat az apákat, akik megbízhatóan járulnak hozzá a családi erőforrásokhoz és bölcsen kezelik azokat. Sokféle módon „*Kárt okoz saját házában a nyereszkedő*” (Péld 15:27, RÚF). Az édesapának figyelnie kell arra, hogy a családot részesítse előnyben a munkával szemben. Az istenfélő apák törekednek a türelemre és uralkodnak az érzelmeiken. Számításba veszik, hogy a gyerekeik rájuk támaszkodnak. Fegyelmelik őket, de vigyáznak, nehogy visszaéljenek hatalmukkal. A legodaadóbb apák Istent szeretnék követni, azt akarják, hogy az Ő szeretete és Igéjének tanítása irányítsa őket, és a helyes úton indíthassák el gyerekeiket. A legfontosabb, amit egy édesapa tehet a gyerekeiért, hogy szereti az édesanyjukat. A hozzá való hűsége és állandó szeretete vagy ezek hiánya óriási hatással van a gyerekek jólétére, még felnőtt korukban is.

A példabeszédek könyvének fő témája az Istenhez való hűség, a házasság és a család iránti elköteleződés, illetve a becsületesség az ember személyes és közösségi életében. A siker minden téren az egyén szívének állapotától függ. Számatalan csábítása lehet a bűnnek – akár a szex, a lustaság, a gazdagság vagy a hatalom –, de a bölcs férj és apa Istenre tekint, hogy mindig a helyes döntést hozhassa meg.

Miért fontosak az itt kifejtett erkölcsi elvek mindenki számára, függetlenül attól, hogy apák vagy sem? Milyen pozitív vagy negatív hatása volt a tetteinknek másokra, különösen a gyerekeinkre? Mi mindenben kell még körültekintőbbeknek lennünk?

FENYÍTÉS SZERETETTEL

A példabeszédek könyve tanítása szerint mi a jelentősége a gyerekek fegyelmezésének és fenyítésének? Péld 10:17; 23:13-14; 29:1, 15

A szülők időnként fegyelmezik a gyerekeiket, hogy megtanítsák őket arra, mi a társadalmilag elfogadhatatlan viselkedés, büntetik az engedetlenséget és kifejezik a nemtetszésüket, amikor szégyenbe hozzák őket. Viszont mi volt Isten célja a fenyítéssel családja fiatal tagjait illetően? *A példabeszédek könyve* a reményteli jövő kontextusába helyezi a fegyelmezést (Péld 19:18). Az istenfélő szülők tudják, hogy gyerekeik természete bűnös, amin egyedül egy erő segíthet: Krisztusé (lásd Ellen G. White: *Előtted az élet – Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó, 26. o.). A keresztény nevelés, fegyelmezés célja, hogy a gyermeket Istenhez vezessük.

A gyenge növény megtámasztása. Krisztus által a fegyelmezés alatt nem a büntetést vagy a hatalom fitogtatását értjük, hanem a javító célzatú nevelést. Istennek az a terve, hogy a szerető szülők – ismerve a bűn erejét – Krisztushoz vezessék a gyerekeik lépteit. A gondoskodó szülők kedvesen és határozottan nevelnek, a gyerekeket már a legkorábbi éveikben vezetik és időnként visszafogják (ahogy a kertész is megtámasztja az újonnan elültetett fát), amíg kialakul az önuralmuk és a fiatalok maguk is elkezdnek bízni Istenben, együttműködnek az Úr megváltási, fejlődésre vonatkozó tervével.

Milyen üzenetet találnak a szülők Péld 13:24 és 23:13-14 verseiben?

A gyerekek nevelésével összefüggésben csak kevés bibliaszöveg van, ami említi a „vesszőt” (héberül *shebet*). A keresztény gyereknevelési irodalomban népszerű gondolat, hogy olyan legyen a vessző használata, mint a mennyei Pásztoré, aki azzal tereli a nyáját (Zsolt 23:4). Másutt a Szentírás a türelmes tanításra, a következetes példaadásra, a jó kommunikációra és a szoros kapcsolatra mutat, amelyek által változás idézhető elő a gyerekekben (5Móz 11:18-19). Különösen fontos, hogy a gyerek érezze a szülei szeretetét, mert a fegyelmezéssel így érhető el jó, nevelő, jobbító hatás (Péld 13:24).

Hogyan hozhatják rendbe a szülők a dolgokat a gyerekekkel, ha a fegyelmezés nem érte el a kívánt célt, mert túl kemény vagy félreérthető volt?

JOBB LENNE A HÁZTETŐN ÉLNI?

Hogyan kever egy kis humort a példabeszédek könyve a családi élet bosszúságainak tárgyalásába? Péld 21:9, 19; 27:15-16. Milyen hatást ér el?

Számos példabeszéd foglalkozik azzal, hogyan bánunk egymással a közeli kapcsolatokban, ezek könnyedén és szellemesen fején találják a szöveget. Például amikor az érzéketlen barát *„énekeket mond a bánatos szívű ember előtt”* (Péld 25:20), vagy a korán kelő családtag *„nagy hangon áldja”* az alvókat (Péld 27:14). A veszekedő nőkről olvasó feleségek talán szívesen betennének néhány „példabeszédet” a férfiakra is! Visszavághatnának azzal, hogy az efféle mondások csak szítják a példabeszédek tárgyaként szolgáló problémákat, amikor csak a nőt nevezik meg, hiszen az otthon légkörének megteremtésében hasonló felelősséggel bíró férjek ugyanúgy hajlamosak a porlekedésre. (Képzeljük csak el, milyen lehetett Kajafás vagy Annás otthonában az élet!)

A vidám szív. Jó, ha a családban helye van a humornak, megolajozza az élet gépezetét, segít oldani a stresszt és a feszültséget. *„A vidám elme jó orvosként szolgál; a szomorú lélek pedig megszarasztja a csontokat”* (Péld 17:22). A példabeszédek könyvének egésze is a saját gyógyszereit kínálja, és enged, hogy ne vessünk néhány bosszantó és idegesítő viselkedési formán. Talán amikor már elmosolyodtunk (vagy ráeszméltunk, hogy a tréfa éppen rajtunk csattan), könnyebb beszélni az irritáló vagy zavaró szokásokról, magatartásról. Másrészt viszont ne próbáljuk humorral lekicsinyíteni vagy elkerülni azokat a kérdéseket, amelyekre komolyan oda kell figyelni!

Valamilyen krónikus fertőzés tünete lehet a hőemelkedés. A veszekedés, a zsémbelődés és a panaszkodás jelezheti, hogy a család egy vagy több tagja elfojtja a mérgét, talán az egyensúly hiánya vagy a kommunikációs problémák miatt. A panaszkodó fél ellensúlyozni próbálja a másokban észlelt hatalmi, uralkodási hajlamot vagy azt, hogy kommunikációs gondok adódtak. A fertőzés elmúltával a tünetek megszűnnek. Azok a családok, amelyek ahelyett, hogy elkerülnék a problémát vagy egymást, inkább az Úr iránti szeretetükre, illetve az egymás iránti elkötelezettségükre építenek, és úgy beszélnek meg, kinek mire van szüksége, mit éreznek, azok eljutnak a probléma gyökeréhez és tudják is rendezni azt.

Miért olyan fontos a családban a nevetés? Hogyan lehet jó eszköz és mikor rossz? Beszéljük meg a válaszunkat a csoportban!

AZ IGAZÁN JÓ FELESÉG

A példabeszédek könyve a nemes jellemű asszony dicséretével zárul. Soroljuk fel, hogy milyen tulajdonságokról és jellemvonásokról szól elismerően ez a szakasz! Péld 31:10-31

Különleges az itt bemutatott nő, de a vers is. A Péld 31:10 részétől kezdődő versek a héber ábécé huszonnégy betűjének egyikével kezdődnek. A derék asszony dicséretéből következtethetünk: a nép ábécéjének egésze alig elég arra, hogy az ilyen asszony kellő elismerést kapjon!

A rabbiknak a következő kijelentése is tükrözi, mennyire hangsúlyozza *A példabeszédek könyve* a megfelelő partnerrel kötött házasságot: „A férfi ott-hona a felesége.” „*A derék asszony koronája az ő férjének; de mint az ő csontjaiból való rothadás, olyan a megszegyenítő*” (Péld 12:4). A könyv végén különféle képességek állnak össze ideális képpé: ruhakészítés, ingatlanvásárlás, földművelés, otthonteremtés és pénzgazdálkodás. Mindeközben az asszony kiválóan ellátja a családját, akik szeretik és dicsérik.

Nem lehet minden nőtől elvárni ilyen nagyszerű adottságokat, és a férjeknek nem is e minta alapján kell értékelní a feleségüket. *A példabeszédek könyve* inkább a képességek és tulajdonságok leírásával igyekszik közölni, hogy mely tulajdonságok a legfontosabbak a nőkben és a férfiakban egyaránt: a szavahihetőség, az együttérzés, a megbízhatóság, a hűség, a kedveség és a szorgalom. Péld 31:30 szerint az ilyen élet titka, hogy az ember „*féli az Urat*”.

Péld 31:10 versében a „*derék*” avagy „nemes jellemű” (egy angol fordítás szerint) kifejezés „erőt”, „hatalmat”, „gazdagságot” jelent. Zsolt 62:11 versé ben úgy fordítják, hogy „*vagyon*”, Józsué embereiről szólva pedig „*erős vitézek*”-nek (Józs 1:14). Boáz „erényesnek” (Ruth 3:11, egy angol fordítás szerint) nevezi Ruthot. Péld 31:10 verse a „gazdagság” gondolatával játszik el. Az igazi gazdagságot a jellem, a becsületesség és az Úr félelme jelenti, ami értékesebb a drágaköveknél.

Milyen derék és erényes nők hatottak az életünkre? Mit adnánk még hozzá az istenfélő nők jellemtulajdonságait, érdemeit és képességeit soroló listához?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Kötődjön szívünk a mennyhez! „A keresztények nagy gonddal őrizték szívüket, vigyázzanak rá! Meg kell tanulniuk örömet lelteni az elmélkedésben és értékelni az áhítat lelkületét! Úgy tűnik, sokan sajnálják az időt a gondolkodásra, a Szentírás kutatására és az imádságra, mintha elfecsérelt idő lenne. Kívánom, hogy mind olyan fényben lássuk ezeket a dolgokat, amelyben Isten szeretné! Akkor az első helyre tennénk az Ő országát. Ha a szívünk a mennyhez kötődik, erőt kapunk a hívői élethez és lendületesen végezhetjük feladatainkat. Ha hozzászoktatjuk magunkat a mennyei dolgokon való gondolkodáshoz, életerőt és lelkesedést nyerünk minden dolgunkhoz... Kevés érdemünk van lelki szempontból... (Ef 4:13)” (Ellen G. White megjegyzése, *The SDA Bible Commentary*, 3. köt. 1157. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Sok kereszténynek segít egy támogató csoport, amikor „meg akarják őrizni a szívüket” a kísértésekkel szemben. Hogyan erősítheti ez az imát, a bibliatanulmányozást és a Szentlélekre való hagyatkozást? Miért hasznos bizonyos esetekben szakember segítségét igénybe venni, amikor valaki olyan kísértésekkel küzd, amelyek bűnbe vinnék, mert képtelen leállni?
- 2) Beszéljük meg az osztályban a szerdai rész utolsó kérdésére adott válaszainkat! Mi minden következik a különböző válaszokból? Isten sok csodálatos ajándékával vissza lehet élni, így a nevetéssel, a humorral is. Mikor válik ez kifejezetten ártalmassá?
- 3) A mai kultúrában miért dicsérik a nőket, ellentétben *A példabeszédek könyve* 31. fejezetével? Hogyan védekezhetünk a lealacsonyító hozzáállástól?
- 4) Általában hogyan viszonyul a mai társadalom a családi élethez? Mely pontokon ellentétes a családi élet bibliai elveivel? És megfigyelhető párhuzam is a bibliai elvekkel? Ha igen, akkor hol? Hogyan erősítik ezek az elvek a családi köteléket?

ID. SZŐLLŐSI ÁRPÁD

Tedd barátá, keresztény barátá, adventista barátá az embereket!

A barátság nem másokat kizáró érdekszövetség.

Isten megszabta a családi élet mikéntjét és célját. Keresztény családok nélkül nincs kereszténység.

Az olyan család, amelyik nem imádkozik, fedél nélkül épített házhoz hasonlít.

A család kikötő a viharban, vagy vihar a kikötőben.

Ha otthonunk felépítését nem azzal a szeretettel végezzük, amellyel

Isten szeret bennünket, akkor fáradásunk hiábavaló.

Isten világ iránt tanúsított szeretetét nyilvánítsuk ki családunk minden tagja iránt!

A céltalanság bizonytalanságot szül. Erősítsük magunkban életünk céljának tudatát és befolyását életünkre, cselekedeteinkre, munkánkra!